

Шелехов К. В.
к.е.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»
Шемякова О. І.
студент ФММ НТУУ «КПІ»

МІСЦЕ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА У СИСТЕМІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

У статті викладено теоретичні аспекти фінансового стану підприємства, визначено напрямки проведення його аналізу. Розглянуто місце фінансового аналізу у загальній системі аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, як основного методу оцінювання та прогнозування фінансового стану підприємства, та його місце у прийнятті управлінських рішень. Досліджені необхідні для проведення фінансового аналізу джерела інформації та їх особливості.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, фінансовий аналіз, бухгалтерська звітність, управлінське рішення.

Вступ. В умовах переходу України до ринкових відносин все більше зростає необхідність у підвищенні фінансової стійкості підприємства і зміцненні його стабільності. Висока конкуренція вимагає від підприємств швидко реагувати на становище ринку, враховувати інтереси споживачів і забезпечувати високу конкурентоспроможність своєї продукції. Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств, яка допомагає вирішити велике коло завдань та спланувати майбутню діяльність та заходи для покращення роботи підприємства. Дану тему досліджували багато вітчизняних вчених, а саме: Мних Є. В., Чумаченко М. Г., Ізмайлова К. В., Конєва М.І., Мец В.О., Артеменко В.Г., Беллендир М.В., Поддєрьогін А.М., Буряк Л.Д. та ін.

Постановка задачі. Завдання роботи – уточнити особливості поняття «фінансовий стан підприємства» з позиції проведення фінансового аналізу діяльності підприємства і місце фінансового аналізу у системі подальшого планування діяльності підприємства та прийняття управлінських рішень.

Результати дослідження. Відомо, що фінансовий стан підприємства – це показник його фінансової конкурентоздатності, тобто платоспроможності, кредитоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами [3]. Фінансовий стан може бути стійким, нестійким та кризовим. Для підтримки стійкості та стабільності підприємства необхідно постійно досліджувати його фінансовий стан.

Аналіз фінансового стану має дві основні цілі: а) оцінити минулу фінансово-господарську діяльність підприємства; б) отримати інформацію, яка необхідна для прогнозування та подальшого планування його діяльності.

До основних напрямів аналізу фінансового стану відносяться [2]:

- формування системи показників, що характеризують роботу об'єкта аналізу;
- якісний аналіз досліджуваного явища (результату);
- кількісний аналіз цього явища (результату);
- формування аналітичних висновків і розробка конкретних рекомендацій, що випливають з результатів аналізу.

Становлення ринкової економіки в Україні, розвиток ринків різноманітних фінансових інструментів, пріоритет фінансових ресурсів об'єктивно сприяли розвитку такого важливого напрямку аналітичної роботи, як фінансовий аналіз. Фінансовий аналіз є складовою частиною комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності, що охоплює два взаємопов'язаних розділи аналізу: фінансовий та управлінський (рис. 1) [4,6]. Такий розподіл досить умовний і відповідає розподілу бухгалтерського обліку на підприємстві на фінансовий та управлінський, що є об'єктивною потребою під час діяльності підприємства в ринкових умовах.

Основними джерелами інформації для аналізу фінансового стану підприємства служать звітний бухгалтерський баланс (форма № 1), звіт про фінансові результати (форма № 2) та інші форми звітності, дані первинного й аналітичного бухгалтерського обліку, які розшифровують і деталізують окремі статті балансу. При цьому достовірність наданої інформації, необхідної для аналізу, грає величезну роль.

Крім фінансової звітності використовується інформація, яка доступна тільки внутрішнім користувачам, тобто функціональним керівникам підприємства.

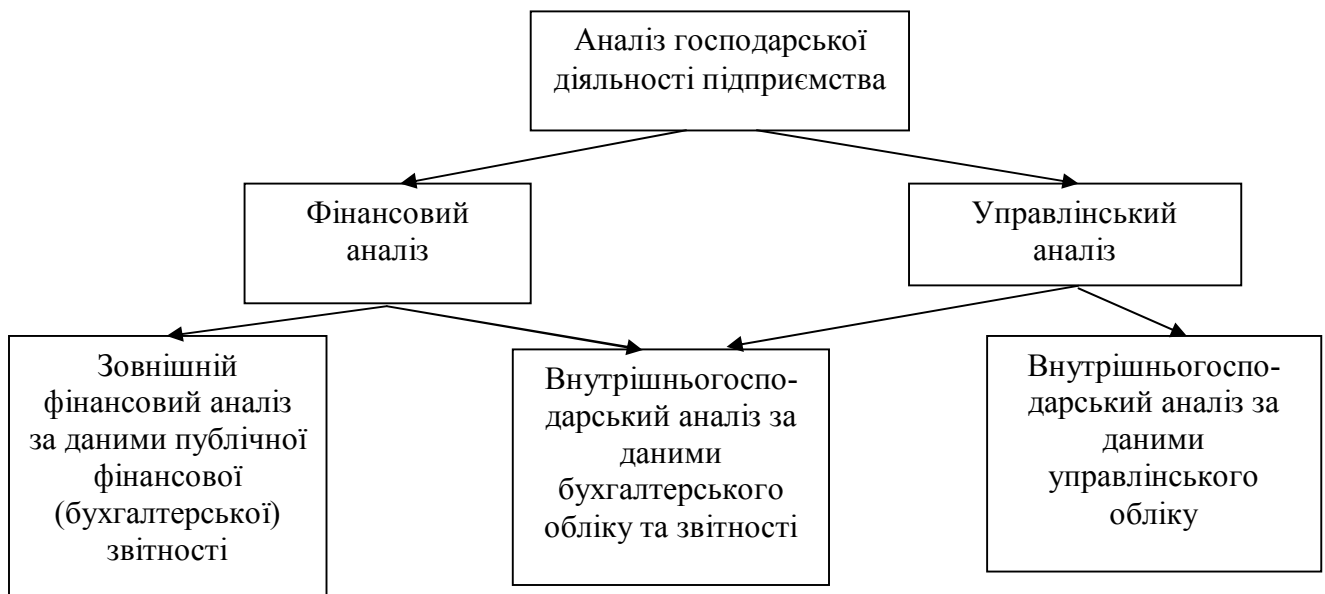

Рис 1. Місце фінансового аналізу у системі комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства

Кожен з них використовує ту інформацію, яка йому необхідна для прийняття відповідних управлінських рішень. Тому в процесі аналізу фінансового стану підприємства використовується така інформація [5]:

- 1) конструкторсько-технологічна;
- 2) планово-нормативна (фінансовий план, нормативи запасів);
- 3) дані всіх видів господарського обліку (оперативний, бухгалтерський, статистичний);
- 4) звітність: оприлюднена фінансова звітність (річна) та квартальна, а також комерційна звітність, яка складається за спеціальними вказівками, та обов'язкова статистична звітність;
- 5) поза облікова інформація: маркетингові дослідження, закони, інструкції та експертна інформація.

Завдання фінансового аналізу зумовлені завданнями управління підприємством у трьох сферах діяльності – фінансовій, інвестиційній та операційній (виробничій), що поєднані рухом фінансових ресурсів. Такий поділ, що є традиційним для країн з розвинутою економікою, вже набрав чинності і в Україні.

Тому завдання фінансового аналізу полягають в інформаційному забезпеченні прийняття обґрунтованих управлінських рішень за такими напрямками діяльності підприємства [1]:

- 1) у фінансовій сфері – управління пасивами; забезпечення підприємства фінансовими ресурсами; визначення оптимального розміру, складу і структури джерел фінансування зі свідомим ризиком за очікувані вигоди, що пов'язаний з використанням зовнішніх позик;
- 2) у інвестиційній сфері – управління активами; розподіл фінансових ресурсів, визначення оптимального розміру, складу і структури активів підприємства, вибір і реалізація інвестиційних проектів на підприємстві;
- 3) у операційній сфері – управління фінансовими результатами діяльності; прибуткова поточна діяльність завдяки ефективному використанню усіх наявних ресурсів, потенціалів та можливостей підприємства.

Саме тому основне завдання аналізу фінансового стану розподіляється на наступні локальні завдання [2]:

- оцінювання роботи підприємства і його підрозділів за виділені проміжки часу;
- виявлення позитивних і негативних факторів, що впливають на роботу аналізованого об'єкта, визначення кількісної величини їх впливу;
- здійснення контролю за ходом виконання намічених результатів, виправлення недоліків у плануванні, підготовка даних про перспективу розвитку на наступні періоди. У цьому виявляється органічний зв'язок економічного аналізу діяльності підприємства з реальним і обґрунтованим плануванням його роботи;
- виявлення невикористаних, перспективних резервів поліпшення економічної діяльності підприємства;

– контроль за впровадженням режиму економії і ефективністю виробництва (фінансовий аналіз повинен забезпечувати виявлення оптимального рішення при плануванні та використанні всіх коштів і ресурсів підприємства, а також давати оцінку ефективності використання цих ресурсів);

– розробка заходів, спрямованих на активізацію повного використання усіх ресурсних можливостей та резервів на підприємстві;

– оцінка економічної ефективності варіантів фінансово-господарських рішень, що пропонуються для реалізації у системі управлінських рішень.

Такий розподіл дає можливість отримати дані про стан і результати діяльності підприємства и його підрозділів, про величину, характер та причини відхилень в діяльності вивчених об'єктів, а також про наявні резерви виробництва. Отримані результати стають основою для прийняття відповідних управлінських рішень.

Висновки. Комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства є необхідною умовою забезпечення його життєздатності в сучасних умовах жорсткої конкурентної боротьби. Особливе місце у системі аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства займає фінансовий аналіз, який, на теперішній час, стає одним із головних інструментів прийняття управлінських рішень стосовно його функціонування. В основі фінансового аналізу лежить визначення конкурентоспроможності, аналіз та управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. Джерелами інформації для такого аналізу є перш за все бухгалтерська звітність, яка базується на узагальненні даних фінансового обліку. Але для того, щоб мати більш повну картину теперішнього стану підприємства та можливість спрогнозувати його майбутнє, таких даних не досить, і часто необхідно залучати до аналізу додаткові джерела інформації. Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень необхідно обирати найбільш інформативні параметри, які дозволяють більш точно та об'єктивно охарактеризувати фінансовий стан підприємства. Треба залучати різного роду поза облікову інформацію, конструкторсько-технологічну, дані всіх видів господарського обліку, різного роду звітність та планово-нормативну інформацію. Ці дані надають найбільш повну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у головних сферах діяльності (фінансовій, інвестиційній та операційній) та є основою для забезпечення стабільної та ефективної діяльності.

Перелік літератури

1. Измайлова К. В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2001. – 152с.: іл. – Бібліогр.: с. 142–144.
2. Калина А. В. Современный экономический анализ и прогнозирование (микро- и макроуровни): Учеб.-метод. пособие. / Калина А. В., Конева М. И., Яценко В. А. – 3-е изд., перераб. и доп. – К.: МАУП, 2003. – 416 с. –
3. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 132 с.

4. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000. - 460 с.
5. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: Навч. посібник /За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003
6. Шеремет А. Д. Финансы предприятий. / Шеремет А. Д., Сайфулин Р. С. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 344 с.

Шелехов К. В.

к.э.н., доцент ФММ НТУУ «КПИ»

Шемякова О. И.

студент ФММ НТУУ «КПИ»

ЗНАЧЕНИЕ АНАЛИЗА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ ДЛЯ ПРИНЯТИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ

В статье изложены теоретические аспекты финансового состояния предприятия, определены направления проведения его анализа. Рассмотрено место финансового анализа в общей системе анализа финансово-хозяйственной деятельности предприятия, как основного метода оценивая и прогнозирования финансового состояния предприятия, и его место в принятии управленческих решений. Исследованы необходимые для проведения анализа источники информации и их особенности.

Ключевые слова: финансовое состояние предприятия, финансовый анализ, бухгалтерская отчетность, управленческое решение.

Shelekhov K. V.

candidate of economic sciences, assistant professor NTUU «KPI»

Shemyakova A. I.

student FMM NTUU «KPI»

VALUE ANALYSIS OF THE FINANCIAL CONDITION OF THE COMPANY FOR MANAGEMENT DECISIONS

The article presented the theoretical aspects of the financial condition of the company, the direction of its holding. Considered the place of financial analysis in the overall system analysis of financial-economic activity of enterprise as the main method of assessment and forecasting the financial condition of the company and its place in administrative decisions. Investigated necessary sources of information for conducting financial analysis and their characteristics.

Keywords: financial position of enterprises, financial analysis, accounting, management decisions.
